

CUVÂNT ÎNAINTE
VALORILE UMANE
ȘI LIBERTATEA RELIGIOASĂ

Human Values and Religious Freedom

Dragoș MUȘAT

*Președinte Asociația „Conștiință și Libertate”, București,
Director Departament Comunicare & Relații Publice și Libertate religioasă,
Uniunea de Conferințe, Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, România
dragosmusat@adventist.ro*

ABSTRACT: Human Values and Religious Freedom.

Human values are universal and are directly associated with the physical, intellectual, emotional and spiritual aspects of the human personality. They shape human decisions, which in turn shape the course of life itself. Human happiness is the result of the fulfilment of human values in human experience.

There is universal agreement that historical religions have played a fundamental role in the genesis of the axiological universe; that human spiritual values depend on belief in a more than human value, namely divine authority. Religion asserts itself to be a more than necessary set of beliefs that help the individual and society to function more effectively in the world of space and time. Society's recognition of divine authority as the source and guarantor of moral values makes human relations more harmonious. „If God did not exist, he would have to be invented”, said the Jacobin Robespierre himself. The religious attitude in human relations generates the factors that make up the sphere of human values and adds to them the vision of a supernatural finality. A glass of water „in my name” is different from any glass of water. If the meaning of „in My Name” is appreciated, the act of generosity is very likely to happen again, and gives a more permanent benefit to the one who receives it; it unites the two by an invisible bond.

Keywords: *Human values, Religious Freedom, human experience, human personality.*

„Valorile sunt idealuri abstracte, pozitive, reprezentând credința cui-va cu privire la modurile de comportament și ținta ideală ultimă. Valorile sunt crezuri globale ce ocupă un loc central în sistemul de crezuri și care călăuzesc în mod trandental acțiunile și judecățile omului în situații specifice.”¹

De notat că valorile sunt crezuri. Ele derivă din worldview-ul grupului social de care individul aparține. În istoria civilizației, religia s-a dovedit a fi una din cele mai importante instituții sociale, modelând virtual toată paleta valorilor, oferind oamenilor un cadru de referință pentru organizarea vieții în general, atât pentru individ cât și pentru grup.² Religiozitatea și valorile³ sunt intrinsec legate în toate aspectele vieții.⁴

Crezurile, sub forma unor principii, standarde și calități, au o valoare inerentă, prețuită de cel care și le asumă. Valorile umane sunt universale și sunt direct asociate cu aspectele fizice, intelectuale, emoționale și spirituale ale personalității umane. Ele modelează deciziile omului, care la rândul lor modelează însuși cursul vieții. Fericirea omului este rezultanta împlinirii valorilor umane în experiența umană.

Există un consens universal că religiile istorice au avut un rol fundamental în geneza universului axiologic; că valorile spirituale umane depind de credința într-o valoare mai mult decât umană, anume în autoritatea divină. Religia se afirmă pe sine de a fi un set de credințe mai mult decât necesare care ajută individul și societatea să funcționeze mai eficient în lumea spațiului și timpului. Toate credințele care au existat în istorie ținesc către valori eterne mai mult decât umane⁵, prin care omenirea este salvată și glorificată. Dacă beneficiile religiei sunt atât de mari pentru sufletul uman,

---

1 Milton Rokeach, *Beliefs, Attitudes and Values: A Theory of Organization and Change*, 1969.

2 C. Ives and J. Kidwell, *Religion and Social Values for Sustainability*, 2019.

3 Cristian Vasile Petcu, “Afirmarea demnității umane, drept fundamental al omului, în contextul relației dintre teologie și politică în Învațăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Les Arcs, France, vol. 1, 2021, pp. 346-360.

4 Carmen R. Santos, *What is the Value of Luxury: A Cross-Cultural Consumer Perspective*, 2012.

5 Teodor-Ioan Colda, “Originea naturii umane, fundament pentru libertate religioasă. James Henry Rushbrooke și lupta pentru libertate religioasă a bapțiștilor din România”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Les Arcs, France, vol. 1, 2021, pp. 276-287.

este vital ca dreptul fundamental al libertății religioase⁶ să fie salvagardată de asalturile secularismului⁷ post-creștin.

Nimeni însă nu-și poate urma și împlini setul de valori decât în condiție de siguranță personală. Responsabilitatea securității colective și individuale îi revine statului. Pentru un viitor pozitiv, este mandatoriu să statul să asigure condițiile sociale ce să ofere omului siguranță. Cum stă societatea celui de-al treilea deceniu al secolului XXI în fața acestui imperativ?

Conform unui studiu efectuat de Pew Research Center (14 ianuarie 2021), în numai 30 de ani, procentul celor care se declară ne-religioși s-a cvadruplat, de la 7% în 1990, la 29% în 2020. Trendul secularizării este efectul unei disimulate discriminări, de factură indirectă, realizată prin discursul anti-religios promovat de media și ridiculizarea spiritualității creștine în special. Un sondaj recent (Pew Research Center, 5 iulie 2019) arată că în Europa statelor democratice (!), limitarea activității religioase de către guverne s-a dublat în decursul a 10 ani (2007-2017), de la 15% la 30%.

Radiografia societății relevă faptul că mai presus de crizele ce amenință orizontul omenirii se distinge una care tinde să le cuprindă pe toate. Este criza identității spirituale. Omul post-modern se află în situația critică de nu-și mai putea identifica natura sa autentică, de a nu se mai regăsi în ordinea structurală a universului creat de un Dumnezeu moral. În consecință, societatea navighează în derivă, alienată de valorile morale fundamentale. Statisticile criminalității vorbesc de la sine.

Dacă universul este construit moral, libertatea conștiinței⁸ este factorul cel mai prețios, pentru că țintește spre legea obiectivă care structurează întreg universul. Experiența istorică continuă să demonstreze că morala se relativizează și dispare dacă întreaga poveste a valorilor sale ar fi mutate în sfera afacerilor omenești. După cuvintele lui Solomon: „Când nu este

---

6 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură „Viață și Sănătate”, București, 2013, pp. 210-215.

7 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Aspecte ale secularizării și ale omului secularizat”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, (2006), L-LI, nr.1, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, pp. 251-266.

8 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Key aspects of the Freedom of Conscience”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Editions IARSIC, Les Arsc, France, 2016, pp. 30-37.

nicio descoperire dumnezeiască, poporul este fără frâu” (Proverbe 29:18). Ceea ce dă consistență și perenitate valorilor umane exprimate în contextul social, este autoritatea mai mult decât omenească dinapoia lor. În aceeași cheie, Platon intuia corect când spunea că valorile lumii umane depind de recunoașterea valorilor supraumane, transcendente.

Recunoașterea, de către societate, a autorității divine ca sursă și garant al valorilor morale face ca relațiile umane să fie mai armonioase. „Dacă Dumnezeu n-ar exista, ar trebui inventat”, spunea însuși iacobinul Robespierre. Atitudinea religioasă în cadrul relațiilor interumane generează factorii ce alcătuiesc sfera valorilor umane și le adaugă viziunea unei finalități supranaturale. Un pahar de apă, „în Numele Meu” este diferit de orice pahar cu apă. Dacă sensul de „în Numele Meu” este apreciat, actul generozității este foarte posibil să se întâmple încă o dată, și să dă un beneficiu mai permanent celui care îl primește; îi unește pe cei doi printr-o legătură invizibilă.

Declarația experților participanți la convenția de la Beirut, din 2017, organizată de Biroul Înaltului comisar pentru Drepturile Omului, articulează: „Cea mai fundamentală datorie a noastră este să luăm atitudine și să acționăm pentru dreptul fiecăruia la libertatea de gândire, conștiință, religie și credință, acesta fiind un drept sacru și inalienabil...”

Bibliografie selectivă:

- COLDA, Teodor-Ioan, “Originea naturii umane, fundament pentru libertate religioasă. James Henry Rushbrooke și lupta pentru libertate religioasă a bapțiștilor din România”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Les Arcs, France, vol. 1, 2021, pp. 276-287.
- IVES, C. and J. KIDWELL, *Religion and Social Values for Sustainability*, 2019.
- PETCU, Cristian Vasile, “Afirmarea demnității umane, drept fundamental al omului, în contextul relației dintre teologie și politică în Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 2021, pp. 346-360.
- ROKEACH, Milton, *Beliefs, Attitudes and Values: A Theory of Organization and Change*, 1969.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Aspecte ale secularizării și ale omului secularizat”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, (2006), L-LI, nr. 1, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, pp. 251-266.

- ♦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Key aspects of the Freedom of Conscience”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2016, pp. 30-37.
- ♦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură “Viață și Sănătate”, București, 2013, pp. 210-215.
- ♦ SANTOS, Carmen R., *What is the Value of Luxury: A Cross-Cultural Consumer Perspective*, 2012.